



T.C.  
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

# MALATYA AKÇADAĞ BELEDİYESİ

## 2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022



Tel : 90 (312) 295 30 00  
Fax : 90 (312) 295 48 00



[www.sayistay.gov.tr](http://www.sayistay.gov.tr)  
[sayistay@sayistay.gov.tr](mailto:sayistay@sayistay.gov.tr)



İnönü Bulvarı No: 45  
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA



## İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU .....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ .....	12
7.	DENETİM BULGULARI .....	12



## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu .....	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu.....	3
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu .....	4
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu .....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri .....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket .....	6
Tablo 8: Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar.....	16
Tablo 9: Amortisman Ayrılmayan Duran Varlıklar .....	19
Tablo 10: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar .....	20
Tablo 11: Doğrudan Varlık Hesaplarına Alınan Yatırımlar .....	23
Tablo 12: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı.....	35



## **KISALTMALAR**

**KDV**

Katma Değer Vergisi

**KHK**

Kanun Hükümünde Kararname

**MASKİ**

Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi





## **BULGU LİSTESİ**

### **A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular**

1. Taşınmazlara İlişkin Değer Tespit İşlemlerinin Yapılmaması
2. Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi
3. Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
4. Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Takip Edilmemesi
5. Maddi Duran Varlık Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması
6. Yol Yapımı Amacıyla Satın Alınan İlk Madde ve Malzemelerin Doğrudan Giderleştirilmesi
7. Yapılmakta olan Yatırımlar Hesabında İzlenmesi Gereken Yatırım Harcamalarının Doğrudan İlgili Duran Varlık Hesaplarına Kaydedilmesi
8. Aktifleştirilmesi veya Giderleştirilmesi Gereken Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması
9. Diğer İdarelerden Alınacak Paylara İlişkin Tahakkuk Kaydının Yapılmaması
10. Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında İzlenen Tutarların Gerçek Durumu Yansıtması
11. İşçiler İçin Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılması

### **B. Diğer Bulgular**

1. Belediyenin Kamu Kurumlarına Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülüğü Bulunmamasına Rağmen Muhasebe Kayıtlarında Tutarların Yer Alması
2. Kiraya Verilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri ile Kira Tutarlarının Nazım Hesaplarda İzlenmemesi
3. Emanetler Hesabında Kayıtlı Tutarlardan Zaman Aşımına Uğrayanların Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi
4. Belediye Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarında Diğer Hazır Değerler Hesabının Kullanılmaması
5. Hibe Yoluyla Edinilen Taşıtların Bedellerinin Bütçeye Gelir Kaydedilmesi

6. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İşlerinde, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
7. Belediye Sınırları İçindeki Bazı İşyerlerinin İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetlerinin Tesis Ettirilmemesi
8. Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Belediyeye Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Bedellerinin Takip Edilmemesi
9. İlçe Sınırları İçinde Faaliyette Bulunan Bazı İşyerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Tesis Ettirilmemesi
10. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmayan İşyerlerinin Bulunması
11. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması
12. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımında Taraflar Arasında Sözleşme Yapılmaması
13. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması
14. Kişilerden Alacaklar Hesabında Kayıtlı Tutarlara İlişkin Takip Yapılmaması

---

## 1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

### 1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Akçadağ Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

## **1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları**

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Akçadağ Belediyesinin karar organı olan Akçadağ Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 15 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Akçadağ Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı birim bulunmamaktadır. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 1 başkan yardımcısı ve meclis üyeleri arasından atanan 1 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 7 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

**Tablo 1: Personel Durumu**

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	19	10
Sözleşmeli Personel	1	1
Kadrolu İşçi	15	15
Geçici İşçi	-	-
<b>Toplam</b>	<b>35</b>	<b>26</b>
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		43

### 1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Akçadağ Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Akçadağ Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

**Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu**

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	4.671.428,00	1.276.505,52	5.947.933,52	4.254.823,32	1.693.110,20	0,00

02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	712.460,00	24.300,00	736.760,00	516.593,58	220.166,42	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	10.908.012,00	2.801.230,00	13.709.242,00	11.136.083,94	2.573.158,06	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	1.507.000,00	12.800,00	1.519.800,00	293.843,80	1.225.956,20	0,00
05	Cari Transferler	0,00	471.781,00	-109.900,00	361.881,00	54.822,45	307.058,55	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	10.013.819,00	-2.033.130,00	7.980.689,00	7.693.984,44	286.704,56	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	565.500,00	67.000,00	632.500,00	538.739,31	93.760,69	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	3.150.000,00	-2.038.805,52	1.111.194,48	0,00	1.111.194,48	0,00
<b>Toplam</b>			<b>32.000.000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>32.000.000,00</b>	<b>24.488.890,84</b>	<b>7.511.109,16</b>	<b>0,00</b>

Akçadağ Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 32.000.000 TL tutarında ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 24.488.890,84 TL tutarında bütçe gideri yapılmış, 7.511.109,16 TL tutarında ödenek iptal edilmiştir.

**Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu**

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşme Tutarı (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	3.168.380,00	1.771.512,44	1.771.512,44	55,91
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	767.850,00	1.522.869,37	1.522.869,37	198,32
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	6.700.000,00	3.322.145,00	3.322.145,00	49,58
05- Diğer Gelirler	20.686.590,00	20.920.061,27	20.920.061,27	101,12
06- Sermaye Gelirleri	677.180,00	0,00	0,00	0,00
<b>Toplam</b>	<b>32.000.000,00</b>	<b>27.536.588,08</b>	<b>27.536.588,08</b>	<b>86,05</b>

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %86,05 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirlerinde (%55,91), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde (%198,32), Alınan Bağış ve Yardımlarda ise (%49,58) oranında gerçekleşme meydana gelmiştir.

**Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu**

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen)Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	4.671.428,00	4.254.823,32	91,08
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	712.460,00	516.593,58	72,51

03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	10.908.012,00	11.136.083,94	102,09
04- Faiz Gideri	1.507.000,00	293.843,80	19,50
05- Cari Transferler	471.781,00	54.822,45	11,62
06- Sermaye Giderleri	10.013.819,00	7.693.984,44	76,83
07- Sermaye Transferleri	565.500,00	538.739,31	95,27
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	3.150.000,00	0,00	0,00
<b>Toplam</b>	<b>32.000.000,00</b>	<b>24.488.890,84</b>	<b>76,53</b>

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri %76,53 seviyesinde gerçekleşmiştir. Başlangıç bütçesinde öngörülen ödeneğin mal ve hizmet alım giderlerinde %2,09 oranında aşıldığı, diğer kalemlerde ise ödeneğin altında kaldığı görülmüştür.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

**Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri**

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2019-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	878.708,78	1.792.741,6	1.771.512,44	104,02	-1,18
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	242.381,84	563.304,07	1.522.869,37	132,40	170,34
Alman Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.247.405,34	1.011.060,04	3.322.145,00	-18,95	228,58
Diğer Gelirler	14.099.695,03	15.821.979,55	20.920.061,27	12,21	32,22
Sermaye Gelirleri	146.176,73	104.290	0,00	-28,65	-100,00
<b>Toplam</b>	<b>16.614.368,12</b>	<b>19.293.375,26</b>	<b>27.536.588,08</b>	<b>16,12</b>	<b>42,72</b>
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-	-	-	-	-
<b>Net Toplam</b>	<b>16.614.368,12</b>	<b>19.293.375,26</b>	<b>27.536.588,08</b>	<b>16,12</b>	<b>42,72</b>

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gerçekleşen gelirlerin bir önceki yıla göre %42,72 oranında (8.243.212,82 TL) artış gösterdiği görülmektedir. Bütçe gelirlerinde meydana gelen bu artışın, bir önceki yıla göre diğer gelirler kaleminde yaşanan %32,22 oranındaki (5.098.081,72 TL) artış, alman bağış ve yardım ile özel gelirler kaleminde yaşanan %228,58 oranındaki (2.311.084,96 TL) artış ile teşebbüs ve mülkiyet gelirleri kaleminde yaşanan %170,34 oranındaki (959.565,30 TL) artıştan kaynaklandığı görülmektedir. Diğer yandan bir önceki yıla göre vergi gelirlerinde %1,18 oranında (21.229,16 TL) azalma yaşandığı görülmektedir.

**Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri**

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2019-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	4.477.283,42	3.458.709,12	4.254.823,32	-22,74	23,02
SGK Devlet Prim Giderleri	615.991,01	517.055,08	516.593,58	-16,06	-0,09
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.007.281,42	6.234.229,26	11.136.083,94	3,78	78,63
Faiz Giderleri	556.301,35	890.737,46	293.843,80	60,12	-67,01
Cari Transferler	157.591,21	57.146,18	54.822,45	-63,74	-4,07
Sermaye Giderleri	5.693.678,13	4.909.667,86	7.693.984,44	-13,77	56,71
Sermaye Transferleri	334.825,99	64.910,74	538.739,31	-80,61	729,97
<b>Toplam</b>	<b>17.842.952,53</b>	<b>16.132.455,70</b>	<b>24.488.890,84</b>	<b>-9,59</b>	<b>51,79</b>

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre %51,79 oranında (8.356.425,14 TL) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde, mal ve hizmet alım giderlerinin %78,62 (4.901.854,68 TL), sermaye giderlerinin %56,71 (2.784.316,58 TL), personel giderlerinin %23,01 (796.114,20 TL) ve sermaye transferlerinin %729,96 (473.828,57 TL) oranında arttığı görülmektedir. Gider kalemlerinde yaşanan bu artışın temelinde, mal ve hizmet alım giderleri ile sermaye giderleri kaleminde meydana gelen artışın olduğu görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 14.519.868,30 TL, Net Faaliyet Geliri 27.801.806,92 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 13.281.938,62 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 1 adet şirket bulunmakta olup aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

**Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket**

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Aktu Temizlik İnş.Gıda Ltd.Şti.	5.000.000,00	5.000.000,00	100

## 1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

### 1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Akçadağ Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe



---

Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde; ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

#### **1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi**

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

### **1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler**

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir

## **2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU**

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

### **3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU**

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

### **4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI**

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

---

## 5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesinde, iç kontrolün idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olduğu belirtilmiştir.

Aynı maddenin devamında, görev ve yetkileri çerçevesinde, mali yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standart ve yöntemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından, iç denetime ilişkin standart ve yöntemlerin ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenip, geliştirilip ve uyumlaştırılacağı ifade edilmiş olup bu kurumların ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlayacağı ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti vereceği ifade edilmiştir.

Anılan Kanun'un 11'inci maddesinde belediye başkanlarının üst yönetici vasfı ile kendi kurumlarının stratejik planlarının ve bütçelerinin makro düzeydeki plan ve programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, yürütülmesi ve izlenmesinden sorumlu oldukları düzenlenmiş, bu sorumluluğun gereklerinin harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirileceği hüküm altına alınmıştır;

57'nci maddesinde ise yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemlerin alınacağı ifade edilmiştir.

31.12.2005 tarih ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, mali ve mali olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol

---

standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Usul ve Esaslar'ın "Taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları" başlıklı 17'nci maddesinde de; idarelerin, ihale kanunlarına tâbi olsun veya olmasın, harcamayı gerektirecek taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarından tutarı mal ve hizmet alımları için bir milyon lirayı, yapım işleri için iki milyon lirayı aşanların kontrole tâbi olduğu, kontrollerin malî hizmetler birimince ve en geç on işgünü içinde gerçekleştirilmesi gerektiği, yapılan kontrol sonucunda düzenlenen görüş yazısının, işlem dosyası ile birlikte ilgili harcama yetkilisine gönderileceği belirtilmiş, 13'üncü maddesinde de kontrol usullerine açıklık getirilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Bu kapsamda yapılan düzenlemeler çerçevesinde, Akçadağ Belediyesinin İç Kontrol Sistemine ilişkin aşağıda yer alan tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Akçadağ ilçesinin nüfusu 50.000'in altında olduğundan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 41 inci maddesine göre stratejik plan hazırlama zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu sebeple stratejik plan hazırlanmamakta olup sadece faaliyet raporu hazırlanarak belediyenin internet sitesinde yayımlanmaktadır. Ancak faaliyet raporunda mali bilgilere yer verilmemektedir. Bu konuda gerekli çalışmalar yapıldığı ve yeni döneme ilişkin faaliyet raporunda mali bilgilere yer verilerek belediyenin internet sitesinde yayınlanacağı ifade edilmiştir.

Belediyedeki tüm personel, 13.04.2005 tarihli ve 25785 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin ekinde yer alan Etik Sözleşmesini imzalamış olup bu sözleşmeler özlük dosyalarında yer almaktadır.

Yine kurum organizasyon yapısı içerisinde personelin ve müdürlüklerin görev, yetki ve sorumlulukları, yetkiler ve yetki devrinin sınırlarına ilişkin düzenlenen yönergeler bulunmakta olup bu konuda çalışmaların devam ettiği ilgililer tarafından ifade edilmiştir.

Belediyenin misyonu, vizyonu, temel değerleri ve organizasyon şeması faaliyet raporunda belirlenmiş olup organizasyon yapısı içerisinde müdürlüklerin görev ve çalışmaları hakkında bilgilere yer verilmiştir. Ancak muhasebe yetkililiği görevini yürüten personelin sertifikasının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca Belediye bünyesinde ön mali kontrol sistemi kurulması planlanmakta olup Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlama çalışmaları ise devam etmektedir.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik gereğince iç denetçi kadrosu ihdas edilmediği için iç denetim birimi de kurulmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, Akçadağ Belediyesinde 5018 sayılı Kanun'un 57'nci maddesinde belirtilen iç kontrolün yapısı ve işleyişine ilişkin esaslara uyum sağlamaya yönelik bazı faaliyetlerin bulunduğu ve bunların 5018 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesinde açıklanan iç kontrolün amacına yönelik olduğu, ancak yeterli düzeyde iç kontrol sisteminin bulunmadığı görülmektedir. Söz konusu etkinliğin sağlanmasını teminen Üst Yöneticinin işleyişin gözetilmesi ve izlenmesi sorumluluğu kapsamında, iç kontrol sistemini kurması gerekmektedir.

## **6. DENETİM GÖRÜŞÜ**

Malatya Akçadağ Belediyesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

## **7. DENETİM BULGULARI**

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

### **A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR**

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

---

**BULGU 1: Taşınmazlara İlişkin Değer Tespit İşlemlerinin Yapılmaması**

---

Belediye'nin tapuda kayıtlı olan taşınmazlarına ilişkin Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereği yapılması gereken değer tespit işlemlerinin tamamlanmadığı görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallерinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere bu Kanun'un 44, 45 ve 60'ncü maddelerine dayanılarak hazırlanan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuştur.

02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre kamu idareleri, mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilen ve elden çıkarılan taşınmazlarını, miktar ve değer olarak takip etmek amacıyla kayıt altına alacaklardır. Taşınmazların hangi değerler üzerinden kayıt altına alınacağı ise yine 5'inci maddede açıklanmış olup buna göre tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değer üzerinden kayıtlara alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesinde; Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken taşınmaz kayıt ve değer tespit işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde de, taşınmazlar hakkında Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, bu maddede belirtilen esaslara göre işlem yapılacağı belirtildikten sonra, Yönetmelik'in 188 ile 193'üncü maddeleri arasında taşınmaz varlıklara ilişkin işlemler muhasebe ilkeleri doğrultusunda açıklanmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; 31.12.2017 tarihine kadar tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden veya bu bedel belirlenemiyorsa gerçeğe uygun değer (rayiç değer) üzerinden kayda alınması gerekmektedir.

---

Yapılan incelemede; 31.12.2021 tarihi itibarıyla Akçadağ Belediyesi adına tapuda kayıtlı 373 adet taşınmaz bulunduğu, bu taşınmazların değerlendirme işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Anılan Taşınmaz Yönetmeliğine uygun olarak değerlendirme çalışmalarının yapılmaması sonucunda 2021 Bilançosunda tapuda kayıtlı olan taşınmazların gerçeğe uygun değeri ile emlak değerleri arasındaki fark kadar 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yer Üstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

## **BULGU 2: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi**

Kamu idarelerince Belediyeye tahsisli olarak kullanılan taşınmazların ilgili varlık hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde, kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. Benzer bir düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile belediyelerin kendilerine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği şeklinde yapılmıştır.

Bu doğrultuda tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mallar, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili kamu idaresinin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu varlıkların tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan 10.10.2006 tarih ve 26315 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli taşınmaza ilişkin giderler" başlıklı 7'nci maddesinde yer alan tahsisli taşınmazlarla ilgili olarak harcamalara katılma payı da dâhil her türlü yükümlülüklerin ve diğer giderlerin, tahsis yapılan kamu idaresi tarafından ödeneceğine dair hükmüne göre de tahsisli taşınmazlar ile ilgili her türden giderin, tahsis yapılan kurum tarafından karşılanması, dolayısıyla da muhasebe kayıtlarının, tesis edilen bu işlemlere göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu haliyle de tahsisli taşınmazların tahsis bilgisinin muhasebe kayıtlarında ilgili alt kodlar itibarıyla



izlenmesi, idarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki malî yükümlülüklerinin izlenmesi açısından anlam kazanmaktadır.

Nitekim bu husus Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesi beşinci fıkrasında; *“Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir.”* şeklinde hüküm altına alınmış, 1, 2, 4 ve 6'ncı fıkraları ile diğer düzenlemeleri yapılırken, 188, 189, 190, 191, 192 ve 193 ve 203'üncü maddelerinde tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazların niteliklerine göre, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabında, ayrılması gereken amortisman tutarlarının ise Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra numaralı Genel Tebliği'nin *“Tahsisli Taşınmazların Amortisman İşlemleri”* başlıklı 7'nci maddesi gereği tahsisli kullanan idare tarafından 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında, bu hesaplar karşılığında da 500 Net Değer Hesabında izlenmesine yönelik hesap işleyişleri düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğe göre 2021 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında da ilgili varlık hesapları itibarıyla 02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar, 03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar, bu hesaplar karşılığı 500 Net değer Hesabı itibarıyla da 11 Tahsis Edilen Taşınmazlar, 12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar, 13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı şeklinde ikinci düzey alt kodlara yer verilmiştir.

Yine 27.04.2015 tarih ve 4167 sayılı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında, herhangi bir taşınmazı tahsis eden ve tahsisli kullanan kurumların muhasebe kayıtlarının nasıl gerçekleştireceğine dair *“1.3.Tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi”* başlığı altında;

*“(…) Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500-Net Değer Hesabına (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştirilen ilgili muhasebe birimlerinde yapılacaktır.”* şeklinde açıklama yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; taşınmazların yönetimi ve kontrolü için muhasebenin temel kavramlarından olan tam açıklama kavramı gereği idarelerce tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeninin bulunduğu ve bu durumdaki taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulması ve varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarda yer almasının sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Milli Emlak Genel Müdürlüğünce Belediyeye tahsisli kullanılan biri arsa diğeri bina niteliğine sahip iki adet taşınmazın muhasebe kayıtlarında izlenmediği tespit edilmiş olup taşınmazlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

**Tablo 8: Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar**

Taşınmaz Niteliği	İlçe	Mahalle	Ada/Parsel	Yüz Ölçümü (m <sup>2</sup> )	Tahsis Eden Kamu İdaresi
Arsa	Akçadağ	Başpınar	107/97	7.315,37	Milli Emlak Genel Müdürlüğü
Bina	Akçadağ	Kültür	61/15	4.452,00	Milli Emlak Genel Müdürlüğü

Tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebeleştirilmemesi sonucunda, Belediyenin 2021 yılı Bilançosunda, 250.03 Arazi ve Arsalar Hesabı, 252.03 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 500.12/13 Net Değer Hesabı itibarıyla varlıkların tahsis yapılan idarelerce belirlenmesi gereken gerçeğe uygun değerleri (rayiç değer) toplamı kadar hataya dolayısıyla mali tablonun doğru ve güvenilir bilgi sunmamasına neden olunmuştur.

### **BULGU 3: Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi**

Belediyenin taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkları için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmediği, doğrudan gider olarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 186'ncı maddesinin birinci fıkrasında, yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubu içinde takip edileceği; 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a/1) alt bendinde de, maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı belirtilmiştir.

---

Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 47 sıra numaralı “Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği”nde duran varlıklardan hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı belirtilmiş olup, Tebliğ’in 4 üncü maddesinde duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde, amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ’in “Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları” başlıklı 6’ncı maddesinde, taşınmaz hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan 34.000,00 TL’lik limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği ve henüz amortisman ayırma süresini tamamlamamış olan duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların, varlığın maliyet bedeline eklenerek kalan amortisman süresince eşit olarak amortisman ayrılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkların değerini artıran ve tutarı 34.000,00 TL’yi aşan harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmesi ve bu duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının, söz konusu duran varlığın yenilenen değeri üzerinden hesaplanması Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri gereğidir.

Yapılan incelemede, Belediyenin mülkiyetinde olan hizmet binaları, lojmanlar, köy evleri gibi taşınmazlara yönelik değer artırıcı nitelikteki harcamaların toplam 682.716,52 TL’lik kısmının söz konusu varlıkların maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmediği, doğrudan gider hesapları ile muhasebe kayıtlarına alındığı, dolayısıyla duran varlıklara ilişkin amortismanların da, bu varlıkların yeniden belirlenmesi gereken değerleri dikkate alınmadan hesaplandığı tespit edilmiştir.

Maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmesi gereken söz konusu değer artırıcı harcamaların anılan mevzuatlara aykırı olarak 630 Giderler Hesabı ile doğrudan giderleştirilmesi sonucunda 2021 yılı Bilançosu ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda hataya neden olunmuştur.

---

**BULGU 4: Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Takip Edilmemesi**

Belediyenin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım lisansları, etüt, proje ve benzeri nitelikteki varlıkların 260 Haklar Hesabında izlenmediği ve doğrudan gider kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi olmayan duran varlıklar "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 209'uncu maddesinde, edinilen maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı; 260 Haklar Hesabının niteliğini açıklayan 210'uncu maddesinde, bu hesabın bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmeliğin 260 Haklar Hesabının işleyişini açıklayan 211'inci maddesinde, bütçeye gider kaydıyla edinilen haklar bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaba, ödenecek tutar 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilmesi gerektiği; 214'üncü maddesinde ise; hakların maliyet bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde; Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere Kamu İdaresinin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan belli ölçüde yararlanılan ya da yararlanılması planlanan ve yararlanma süresi bir yıldan fazla olan yazılım lisansları, etüt, proje ve benzeri nitelikteki varlıklara ilişkin harcamalar ile bunların güncellenmesine ilişkin değerler edinme tarihindeki maliyet bedelleri ile 260 Haklar Hesabına kaydedilmeli ve hesaplara alındığı yıl sonunda tamamına amortisman ayrılmalıdır.

Yapılan inceleme neticesinde; toplam 369.440,80 TL tutarındaki herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım lisansları, etüt, proje ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilerin 260 Haklar Hesabına kaydedilmeyip doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Ayrıca, 260 Haklar Hesabında takip edilmeyen bu varlıkların yıl sonunda amortisman kayıtlarının yapılamaması sonucu 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının da eksik görünmesine sebebiyet verilmiştir.

Bu durum mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını engellemekte olup 2021 Bilançosunda 260 Haklar Hesabı ile 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

#### **BULGU 5: Maddi Duran Varlık Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması**

Belediyenin mali tablolarında kayıtlı maddi duran varlıkların bazıları için hiç amortisman ayrılmadığı, bazıları için ise olması gerekenden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılması gerektiği; 202'nci maddesinde ise 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü 47 Sıra Numaralı Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde, amortisman ve tükenme payı süresinin, duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlayacağı, bu sürenin Tebliğ ekinde belirtilen, varlığın yararlanma süresine göre belirleneceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere İdare tarafından amortisman tabi bir duran varlık satın alındığında, bu varlığın kayıtlı değeri üzerinden kullanım süresine göre hesaplanacak amortisman tutarları ilgili yıllarda gider kaydedilecek ve böylece ilgili varlığın maliyeti, dönemsellik ilkesinin de bir gereği olarak kullanım süresine dağıtılarak giderleştirilecektir.

Yapılan incelemede; Belediyenin aşağıdaki tabloda ayrıntıları gösterilen duran varlıkları için amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

**Tablo 9: Amortisman Ayrılmayan Duran Varlıklar**

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
------------	-----------	--------------------------------	------------------------------------	-----------

251.xx.01.00	Boru Hatları	11.747,78	0,00	11.747,78
251.xx.02.00	Enerji Nakil Hatları	5.153.015,99	0,00	5.153.015,99
251.xx.06.01	Köprüler	101.282,80	0,00	101.282,80
252.xx.xx.04.13	Düğün, Tören ve Konferans Salonları	35.129,30	0,00	35.129,30
252.xx.xx.05.01	Spor Sahaları	64.880,06	0,00	64.880,06
252.xx.xx.06.06	Kültür ve Eğlence Merkezleri	3.520.493,63	0,00	3.520.493,63
252.xx.xx.07.01	Kamu Konutları	28.612,89	0,00	28.612,89
252.xx.xx.09.01	Alışveriş ve İş Merkezleri	847.078,66	0,00	847.078,66
253.02.01	Tarım ve Ormancılık Makineleri	17.530,00	0,00	17.530,00
254.01.05	Özel Amaçlı Taşıtlar	301.568,80	0,00	301.568,80
255.07.01	Kütüphane Mobilyaları	24.706,57	0,00	24.706,57
255.07.02	Basılı Yayınlar	58.367,92	0,00	58.367,92
		<b>10.164.414,40</b>	<b>0,00</b>	<b>10.164.414,40</b>

Amortisman tabi varlıklar için amortisman ayrılmaması nedeniyle 2021 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının noksan gösterilmesine neden olmuştur.

Belediyenin aşağıdaki tabloda gösterilen duran varlıkları için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman kaydı bulunduğu tespit edilmiştir. Amortisman tabi maddi duran varlıklar için ayrılan amortismanların ilgili maddi duran varlığın değerini aşmaması gerekmektedir. Kayıtlı değerlerinden daha fazla amortisman ayrılan söz konusu maddi duran varlıklar için toplamda 112.894,34 TL daha fazla amortisman ayrılması 2021 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında bu tutar kadar hataya neden olmuştur.

**Tablo 10: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar**

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
251.xx.04.00	Kanalizasyon Hatları	27.174,93	54.349,76	-27.174,83
251.xx.09.01	Su Kuyuları	18.970,57	37.941,14	-18.970,57
251.xx.16.07	Duraklar	10.054,68	10.815,36	-760,68
252.xx.xx.05.99	Diğer	0,00	3.000,00	-3.000,00
253.02.01	Tarım ve Ormancılık Makineleri ve Aletleri	0,00	980,00	-980,00
253.02.02	İnşaat Makineleri ve Aletleri	1.977,09	3.572,46	-1.595,37
253.02.04	İş Makineleri ve Aletleri	0,00	54.041,52	-54.041,52
254.02.02	Tankerler	0,00	2.331,00	-2.331,00

255.01.01	Döşeme Demirbaşları	27.774,06	28.260,46	-486,40
255.02.04	Haberleşme Cihazları	7.291,00	8.050,89	-759,89
255.10.01	Güvenlik ve Korunma Amaçlı Araçlar	0,00	1.950,00	-1.950,00
255.12.02	Büro Malzemeleri	0,00	844,08	-844,08
<b>TOPLAM:</b>		<b>93.242,33</b>	<b>206.136,67</b>	<b>-112.894,34</b>

Sonuç olarak Belediye mali tablolarında 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 630 Giderler Hesabı gerçek durumu yansıtmamakta olup gerekli düzeltme işlemlerinin yapılarak mali tabloların gerçek durumu yansıtması sağlanmalıdır.

### **BULGU 6: Yol Yapımı Amacıyla Satın Alınan İlk Madde ve Malzemelerin Doğrudan Giderleştirilmesi**

Belediye tarafından yol yapımında kullanılmak üzere satın alınan ve İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenmesi gereken kilit parke taşı, kum, çimento gibi malzemeler alındığında doğrudan gider yazılmakta olup bünyesine girdikleri yolların maliyetine eklenmemektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 42'nci maddesine göre Kurumların muhasebesinin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ikinci bölümünde belirlenen ve muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan temel muhasebe kavramları ile faaliyet sonuçları, bütçe uygulama sonuçları, nazım hesaplara ilişkin ilkeler ve varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar ilkelerinden oluşan bilanço ilkeleri ile üçüncü bölümünde belirlenen muhasebe standartları, kurallar ve uygulamalara ilişkin hükümler çerçevesinde yürütüleceği belirtilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 2'nci bölümünde yer alan "İç imkânlarla üretilen maddi duran varlıklar" başlıklı 20'nci maddesinde ise kamu idarelerinin bizzat kendi imkânlarıyla ürettikleri maddi duran varlıkların üretimi için yapılan giderlerin işlem tarihindeki maliyet bedeli üzerinden ilgili varlık hesaplarına kaydedileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının niteliğine ilişkin 115'inci maddesinde, bu hesabın kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmektedir. Aynı yönetmeliğin hesabın işleyişine ilişkin 116'ncı maddesinde ise satın alınan veya üretilen ilk

---

madde ve malzemelerin bir taraftan maliyet bedelleri ile 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği hükmüne yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar hesap grubunun işleyişine ilişkin 187'nci maddesinde; edinilen maddi duran varlıkların, maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü giderin ilave edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Yönetmeliğin 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının niteliğini açıklayan 190'ıncı maddesinde ise; herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsis konu edilenlerin bu hesapta izlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2021 yılı içinde Belediye tarafından 452.384,11 TL tutarında malzemenin yol yapım amacıyla satın alınmasına karşın 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına dahi kaydedilmeksizin doğrudan giderleştirildiği ve dolayısıyla kurum kaynakları kullanılarak iç imkânlarla yapımı gerçekleştirilen yollara ilişkin harcamaların 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı bünyesinde kayıt altına alınmadığı görülmüştür.

İlgili mevzuat hükümlerine göre maddi duran varlık yapımına ilişkin olarak temin edilen söz konusu malzemelere ilişkin bedeller ilk etapta İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenmeli, ilgili yatırım tamamlandığında ise bu hesaptan çıkarılarak Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının altında yer alan 251.01.07 "Yollar" hesabı bünyesine aktarılmalıdır.

Bu durum mali tablolarda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının 452.384,11 TL tutarında noksan 630 Giderler Hesabının ise söz konusu tutar kadar fazla görünmesine yol açmaktadır.

Bu itibarla Belediyenin 2021 yılı mali tablolarında 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 630 Giderler Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.



## **BULGU 7: Yapılmakta olan Yatırımlar Hesabında İzlenmesi Gereken Yatırım Harcamalarının Doğrudan İlgili Duran Varlık Hesaplarına Kaydedilmesi**

Belediye tarafından ihalesi yapılan yapım işlerine ilişkin olarak yapılan ödeme tutarlarının, işlerin geçici kabulü yapılmıyaya kadar Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmesi gerekirken doğrudan duran varlık hesaplarına alındığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 204'üncü maddesine göre yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılınca kadar Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 205'inci maddesinde ise gerek yılı içerisinde gerekse yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarların, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına borç kaydedileceği; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların ise bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilerek duran varlık hesaplarına alınacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından ihalesi yapılan aşağıdaki tabloda ayrıntısı gösterilen yapım işlerine ilişkin hakediş ödemelerinin doğrudan 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına alındığı, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

**Tablo 11: Doğrudan Varlık Hesaplarına Alınan Yatırımlar**

Hesap Kodu	Hesap Adı	İşin Adı	Tutar (TL)
251	Parklar ve Yeşil Alanlar	Levent Vadisi Çınarlı Seyir Yolu Çay Ocağı, Taş Çeşme, Seyir Terası Suni Şelale Yapımı	531.396,48
251	Parklar ve Yeşil Alanlar	Akçadağ Mahalleleri Çevre Düzenleme Yapım İşİ	346.036,41
251	Parklar ve Yeşil Alanlar	Levent Vadisi Çınarlı Seyir Yolu Çay Ocağı, Taş Çeşme, Seyir Terası Suni Şelale Yapımı	345.591,34
251	Parklar ve Yeşil Alanlar	Levent Vadisi Çınarlı Yolu Vs. Çevre Düzenleme İşİ	149.685,85
251	Yollar	İlçemiz Mahalleleri Kilit Taş Yapımı İşİ Ödemesi	112.350,00
251	Yollar	Belediyemiz Yalınbudak Mahallesi Kilit Taşı Yapımı	17.016,00
251	Yollar	İlçemiz Mahalleleri Kilit Taş Yapımı İşİ Ödemesi.	71.400,00
<b>TOPLAM</b>			<b>1.573.476,08</b>

---

Söz konusu durum Belediyenin 2021 yılı Bilançosunda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında 1.573.476,08 TL hataya yol açmaktadır.

### **BULGU 8: Aktifleştirilmesi veya Giderleştirilmesi Gereken Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması**

Ticari faaliyet kapsamına girmeyen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ödenen katma değer vergisinin (KDV) indirim konusu yapılamayacak olmasına rağmen 191 İndirilecek KDV Hesabına kaydedilmek suretiyle indirim konusu yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun (1/3-g) maddesinde, belediyelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin verginin konusuna ilişkin "Kamu Kurum ve Kuruluşları, Dernek ve Vakıflar ile Mesleki Kuruluşların Vergilendirilmesi" başlıklı (I/B-2) bölümünde ise, 3065 sayılı Kanunun (1/3-g) maddesinde sayılan idarelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerinin vergiye tabi olmadığı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 153'üncü maddesinde, mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmete ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin ise indirim konusu yapılmayacağı ve bu tutarların ilgili gider veya varlık hesabının maliyet bedeline ilave edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince; belediyelerin kuruluş amaçlarına uygun faaliyetlerinin verginin konusuna dâhil edilmemesi, ancak ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet niteliğindeki iş ve işlemlerinin verginin konusuna dâhil edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla belediyenin satışa konu olmayan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için ödediği KDV'nin indirim konusu yapılmaması, indirim konusu yapılmayacak bu tutarların 630 Giderler Hesabına ya da ilgili varlık veya stoklar hesabının maliyetine eklenerek kaydedilmesi gerekmektedir.

---

Yapılan incelemede, Belediyenin 2021 yılı içerisinde 191 İndirilecek KDV Hesabına 1.135.370,84 TL tutarında kayıt yapıldığı tespit edilmiştir. Bu işlemlerin vergiye tabi olmaması nedeniyle söz konusu tutar da indirim konusu yapılabilecek KDV kapsamında değildir.

Belediyenin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerine ilişkin KDV'yi indirim konusu yaparak 191 İndirilecek KDV Hesabına kaydetmesi neticesinde mali tablolarda; 190 Devreden KDV Hesabının 1.135.370,84 TL fazla 630 Giderler Hesabı ile ilgili varlık hesaplarının ise aynı tutarda eksik görülmesine neden olunmuştur.

### **BULGU 9: Diğer İdarelerden Alınacak Paylara İlişkin Tahakkuk Kaydının Yapılmaması**

Belediyenin diğer idarelerden alması gereken paylara ilişkin olarak tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının niteliğini ve işleyişini düzenleyen 86'ncı ve 88'inci maddelerine göre; mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen alacakların ilgili servislerce tahakkuk bilgileri ile birlikte muhasebe birimine bildirilmesi ve muhasebe birimince 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına ise alacak kaydedilerek tahakkuk kayıtlarının yapılması gerekmektedir. Yönetmelik'in 600 Gelirler Hesabı başlıklı 368'inci maddesinde ise; bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk eden her türlü gelirin 600 Gelirler Hesabında izlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, diğer idarelerden alınması gereken payların doğduğu anda ilgili servislerince muhasebe birimine bildirilmediği ve tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür. Söz konusu alacakların toplam tutarının, idareler ile gerçekleştirilen yazışmalar neticesinde 714.593,43 TL olduğu anlaşılmış olup buna karşın herhangi bir tahakkuk kaydı bulunmamaktadır.

Mali hizmetler birimi gelirlerin tahsili aşamasında 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç ve alacak kaydederek tahakkuk kaydı oluşturmakta olup tahakkuk bildirimleri yapılmamış olduğu için tahsil edilmesi gereken gelir miktarının, ne kadarının tahsil edilmiş olduğu,

---

gecikmeye uğramış alacak tutarı ve hangileri için yasal takip başlatılması gerektiği hususlarında sağlıklı bir bilgiye ulaşmak mümkün değildir.

Bu itibarla, diğer idarelerden alınması gereken paylara ilişkin tutarların anılan mevzuatlara aykırı olarak tahakkuk kaydının yapılmaması sonucunda 2021 yılı Bilançosunda 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile Faaliyet Sonuçları Tablosunda 600 Gelirler Hesabı itibarıyla ilgili tutar kadar hataya neden olunmuştur.

### **BULGU 10: Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında İzlenen Tutarların Gerçek Durumu Yansıtması**

Belediye tarafından 2021 mali yılı içinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenen ve yılı içinde tahsil edilemeyen alacakların dönem sonunda takibat yapılmadan 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının niteliğine ilişkin 89'uncu maddesinde, bu hesabın mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı; 90'ıncı maddesinde ise, ilgili servislerce muhasebe servisine bildirilen takibe alınmış alacakların, düzenlenecek muhasebe işlem fişi ile gelirlerden takipli alacaklar hesabına borç, ilgisine göre gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden tecilli ve tehirli alacaklar hesabına alacak kaydedilerek takip kayıtlarının yapılacağı, ayrıca söz konusu takibe alma işlemlerinin ilgili servislerce gün sonuna kadar muhasebeye bildirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, tahakkuk etmiş bir alacağın 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılabilmesi için söz konusu alacağa ilişkin ilgili servislerce takip işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından 2021 yılı içinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenen ve yıl içinde tahsil edilemeyen 486.543,11 TL değerindeki alacağın tamamının dönem sonunda herhangi bir takip işlemi başlatılmadan 121 Gelirlerden Alacaklar Hesabına aktarıldığı geçmişten gelen tutar da dâhil edildiğinde hesabın borç bakiyesi toplamının 1.920.539,58 TL olduğu tespit edilmiştir.

---

Bu durum faaliyet alacakları hakkında doğru ve güvenilir bilgi sunulmasını engellemekte olup 2021 Bilançosunda 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı itibarıyla hataya yol açmaktadır.

### **BULGU 11: İşçiler İçin Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması**

Belediyenin sürekli işçiler ile taşeron işçilere ilişkin geçmiş yıllarda kıdem tazminatı karşılığı ayırmadığı ve bu kişilerden kıdem tazminatının ödenmesini gerektirecek şekilde iş akdi sona erenler için yapılan ödemelerin tamamının 630 Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

08.02.2015 tarih ve 29261 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Kanunu’na Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik’in “Ödeme usulü” başlıklı 8’inci maddesinin birinci fıkrasında, 4734 sayılı Kanun’un 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin bu Yönetmelik hükümlerine göre tespit edilen sürelerle ilişkin kıdem tazminatlarının, ilgili kamu kurum veya kuruluşunca mülga 1475 sayılı Kanun’un yürürlükte olan 14’üncü maddesi kapsamında ödeneceği; ikinci fıkrasında ise kamu kurum veya kuruluşları tarafından yapılacak olan kıdem tazminatı ödemelerinin, 10 uncu maddede belirtilen belgeler esas alınarak doğrudan işçinin banka hesabına yapılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 330’uncu maddesinde; mevzuat hükümlerine göre ayrılacak uzun vadeli kıdem tazminatlarının bu hesaba kaydedileceği; “Hesabın işleyişi” başlıklı 331’inci maddesinde ise hesaplanan kıdem tazminatına ilişkin karşılık tutarlarının, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği ve vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıklarının 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 281’inci maddesinde, bu hesabın mevzuat hükümlerine göre ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde; belediye çalışan işçilere yönelik olarak 2021 yılı itibarıyla hiç kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı, yıl içerisinde kıdem tazminatı ödemelerinin kıdem tazminatı hesapları kullanılmadan muhasebeleştirildiği ve yapılan kıdem tazminatı ödemelerinin işçinin banka hesabına ödemek yerine şirketin banka hesabına ödendiği tespit edilmiştir.

Muhasebenin ihtiyatlılık kavramı gereği 2021 yılı sonu itibarıyla 696 sayılı KHK kapsamında çalışan işçiler için 672.537,50 TL, kadrolu işçiler için ise 1.235.740,50 TL kıdem tazminatı karşılığı ayrılması gerekirken ayrılmaması sonucunda 2021 yılı Mali Tablolarında 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ile 630 Giderler Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

## **B. DİĞER BULGULAR**

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

### **BULGU 1: Belediyenin Kamu Kurumlarına Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülüğü Bulunmamasına Rağmen Muhasebe Kayıtlarında Tutarların Yer Alması**

Belediyenin Sosyal Güvenlik Kurumuna ve Gelir İdaresi Başkanlığına vadesi geçmiş, ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülüğü bulunmadığı halde 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı ile 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında izlenen tutarlar olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının niteliğinin açıklandığı 278'inci maddesinde, bu hesabın kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar hesabının niteliğinin açıklandığı 322'nci maddesinde ise, bu hesabın kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksitlendirilmiş olup bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmının izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede Belediyenin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında 44.816,77 TL tutarında, 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında ise 47.563,10 TL tutarında yükümlülüğü bulunduğu tespit edilmiş olup Malatya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü ve Malatya Vergi Dairesi Başkanlığı ile yapılan yazışmalar neticesinde Belediyenin ilgili kurumlar bünyesinde vadesi geçmiş, taksitlendirilmiş veya ertelenmiş herhangi bir borcu bulunmadığı tespit edilmiştir.

Belediyenin Bilançosunda 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı ve 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında hiç tutar olmaması gerekirken bu hesaplarda toplam 92.379,87 TL tutarında yükümlülük bulunması mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını engellemektedir. Bu itibarla Belediyenin 2021 yılı Bilançosunda 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı ve 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

## **BULGU 2: Kiraya Verilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri ile Kira Tutarlarının Nazım Hesaplarda İzlenmemesi**

Belediye tarafından kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerlerinin, 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, kira tutarlarının ise 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 475'inci maddesinde, 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabının, kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılacağı; hesabın işleyişine ilişkin 476'ncı maddesinde ise, kiraya verilen duran varlıkların, kayıtlı değerleri üzerinden 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına borç, 999 Diğer Nazım Hesaplar karşılığı hesabına alacak kaydedileceği, kiraya verilen duran varlıklardan kira süresi sona erenlerin ise kayıtlı değerleri üzerinden 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına alacak, 999 Diğer Nazım Hesaplar karşılığı hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin "Detaylı hesap planları" başlıklı 46'ncı maddesi uyarınca yayımlanan Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına kiraya verilen taşınmazların kira tutarlarının takibine yönelik olarak 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri hesabı eklenmiş ancak Yönetmelik'te hesaba ve işleyişine ilişkin hüküm düzenlenmemiştir. Bu

---

durumda Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı" başlıklı 306/U maddesinde, hesabın kamu idarelerine ait maddi duran varlıklardan kiraya verilen veya üzerinde irtifak hakkı tesis edilenlere ilişkin olarak sözleşmelerinde yer alan kira ve irtifak hakkı gelirlerinin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

990 ve 993 No.lu hesapların işleyişine ilişkin olarak Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı genel yazısında;

*"1-Kiraya verilen taşınmazlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimlerine verildiğinde, kayıtlı değerleri üzerinden 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının ilgili yardımcı hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak; diğer taraftan toplam kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.*

*2- Dönem sonlarında, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarında kayıtlı tutarlar sürenin güncellenmesi amacıyla bu hesaba borç ve alacak kaydedilecektir.*

*3- Kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir. Kira sözleşmesi ya da irtifak hakkı tesisi süresi sona erdiğinde 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabına alacak kaydedilecektir. (...)"*

şeklinde hesapların işleyişine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen düzenlemelere göre belediye tarafından kiraya verilen taşınmazların; kayıtlı tutarlarının, 990 Kiraya Verilen ve İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı hesabında, kira tutarlarının ise 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ile 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı hesabında izlenmesi gerekmektedir.



---

Yapılan incelemede, belediyenin kiraya verdiği 4 adet taşınmazdan yıllara göre elde edilecek 36.900,00 TL’lik kira gelirinin, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında, ilgili taşınmazların toplam 141.230,58 TL’lik kayıtlı değerinin ise 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

Belediyece kiraya verilen duran varlıkların, muhasebenin bilgi verme ve izleme fonksiyonu gereği ihdas edilen 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

### **BULGU 3: Emanetler Hesabında Kayıtlı Tutarlardan Zaman Aşımına Uğrayanların Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi**

Belediyenin muhasebe kayıtlarında 333 Emanetler Hesabında mahiyeti belirlenemeyen ve emanet niteliğini kaybetmiş tutarların izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “33 Emanet yabancı kaynaklar” başlıklı 256'ncı maddesinde; muhasebe birimince emanet yabancı kaynak olarak nakden veya mahsuben tahsil olunan tutarların, çeşitlerine göre bu gruptaki hesapların altında bölümlenmesine ilişkin esasların, kaydedilen tutarlardan tahsil, geri ödeme ve zamanaşımına uğrayanların bütçeye gelir kaydedilmesinde Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı düzenlenmiştir.

16.08.2004 tarihinde Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2 Sıra No.lu “Emanet Yabancı Kaynaklar, Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler ve Özel Tahakkuklar Hesaplarının Ayrıntı Kodları ve Zaman Aşımı Süreleri” konulu genelgesinin "IV. Zamanaşımı Süresi ve Başlangıcı" bölümünde saymanlıklarca tahsil edilerek emanetler hesabına kaydedilen paraların, zamanaşımı bakımından genel olarak 10 yıllık, 5 yıllık, 2 yıllık, 1 yıllık ve 6 aylık zamanaşımına tabi olanlar ile zamanaşımına tabi olmayan emanetler olmak üzere altı grupta toplandığı belirtilmiştir. Aynı bölümün “Zamanaşımı Süresi Belirtilmeyen Emanetler” başlıklı ‘G’ bendinde; anılan Genelgede sayılan emanetler kapsamına girmeyen emanetlerin bütçeye gelir kaydedilmesine ilişkin zamanaşımı sürelerinin Bakanlıkça belirleneceği ifade edilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü’nün 29.12.2017 yılında yayımlanan 90192509-210.06.01-28394 sayılı “Emanetlerin Zaman Aşımı Süreleri” konulu yazısında zaman aşımı süreleri belirlenmiş olanların belirlenen sürelerin sonunda, zaman aşımı süresi belirlenmemiş olanlar

---

için ise kayıtlara alındığı tarihten itibaren genel hükümlere göre onuncu yılın sonunda zaman aşımına uğrayacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere emanet olarak tahsil edilen tutarların 333 Emanetler Hesabında izlenmesi; Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esas ve usuller doğrultusunda bu hesaba kaydedilen tutarlara ilişkin olarak zamanaşımına uğrayanların bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 333 Emanetler Hesabı ile geçmiş yıllarda kayıtlara alınmış olan ve 2016 yılına devreden ve niteliği belli olmayan 63.750,40 TL'lik tutarın bulunduğu, bunun yanında Emanetler Hesabında 2016 ve 2017 yıllarında kayıtlara alınan ve 2021 yılı sonuna kadar hiçbir işlem yapılmayan 123.875,26 TL'lik tutarın da olduğu tespit edilmiştir.

Belediye tarafından 333 Emanetler Hesabına kaydedilen emanetlerin içeriğinin ve zaman aşımı süresinin tespit edilmesi; zamanaşımına uğrayan emanetler varsa bunların bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

#### **BULGU 4: Belediye Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarında Diğer Hazır Değerler Hesabının Kullanılmaması**

Belediyenin banka hesapları arasında yapılan para aktarımlarının, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılmadan muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 70'inci maddesinde, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabının, hazır değerler hesap grubunda sayılan hesaplar içerisinde tanımlanmayan ve niteliği itibarıyla bu grupta izlenmesi gereken diğer değerlerin izlenmesi için kullanılacağı; hesabın işleyişine ilişkin 72'nci maddesinde ise, muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların bu hesaba borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak kaydedileceği; bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin ise bu hesaba alacak, 102 Banka Hesabına borç kaydedileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede; Belediyenin banka hesapları arası para aktarımlarında aracı hesap olarak 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılmadan muhasebeleştirme işlemlerinin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca Belediyenin banka hesapları arasında para aktarma işlemlerinde 108 Diğer Hazır Değerler Hesabının kullanılması gerekmektedir.

### **BULGU 5: Hibe Yoluyla Edinilen Taşıtların Bütçeye Gelir Kaydedilmesi**

2021 yılı içerisinde hibe olarak Belediye varlıklarına giren 2 adet taşıta ilişkin tutarların bütçeye gelir kaydedildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bağış ve yardımlar" başlıklı 40'ncı maddesinin ikinci fıkrasında, kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği, nakdi olmayan bağış ve yardımlar ilgili mevzuatına göre değerlemeye tabi tutularak kayıtlara alınacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "254 Taşıtlar hesabı" başlıklı 197'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) 'üçüncü alt bendinde bedelsiz olarak kurumlara intikal eden taşıtların tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Ayrıca, Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından 26.12.2008 tarih ve 19776 sayılı genel yazıda; "(...) kamu idarelerine yapılan aynı nitelikteki bağış ve yardımların bütçeye gelir kaydedilmeksizin, ilgili stok veya duran varlık hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi, nakdi olarak yapılan bağış ve yardımların ise, bir taraftan 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak, diğer taraftan 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir." denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat ve açıklamalardan anlaşılacağı üzere kamu idarelerine yapılan aynı nitelikteki bağış ve yardımların bütçe hesapları kullanılmaksızın ilgili duran varlık hesabına borç 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 2021 yılı içerisinde Belediyeye hibe edilen 546.500,00 TL değerindeki iki taşıta ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinde hatalı olarak bütçe ile ilişkilendirilerek 800 Bütçe Gelirleri Hesabı ile yansıtma hesabının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu durum Belediyenin mali tablolarını etkilemese de 800 Bütçe Gelirleri Hesabının 546.500,00 TL fazla gösterilmesine neden olmuştur.

**BULGU 6: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İşlerinde, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması**

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2021 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (ı) bendinde; *"Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz."* hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 404.732,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 121.405,00 TL'yi, diğer idarelerin 40.443,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ" in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak

konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

Üçüncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımları, hizmet alımları ve yapım işlerinde, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

**Tablo 12: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı**

Harcama Kalemleri	2021 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (A)	Toplam Ödenegin % 10'u (Sınır) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı(%)
Mal Alımı	7.106.028,00	710.602,80	2.299.983,38	1.589.380,58	32,37
Hizmet Alımı	3.577.063,00	357.706,30	1.546.938,40	1.189.232,10	43,25
Yapım İşi	9.413.819,00	941.381,90	1.711.582,84	770.200,94	18,18

Belediye tarafından, 2021 yılı içerisinde, 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde her biri için ayrı ayrı bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'u tutarındaki sınırın, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması hususu, 4734 sayılı Kanun ve ilgili Tebliğ hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

### **BULGU 7: Belediye Sınırları İçindeki Bazı İşyerlerinin İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetlerinin Tesis Ettirilmemesi**

Belediyenin yetki ve görev alanı içinde faaliyet gösteren bazı işyerlerine ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu; 13'üncü maddesinde ise, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dâhil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerin verginin mükellefi olduğu ifade edilmiştir.

İdarenin gelir işlemlerine yönelik yapılan incelemede; Belediyeden alınan ilan ve reklam vergisi mükellef listesi ile Malatya Vergi Dairesi Başkanlığından alınan faal mükellefler listesinin mukayese edilmesi sonucunda, ilçe sınırları içerisinde 1.060 adet faal işyeri olmasına karşın belediye tarafından 3 adet ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis ettirildiği, faaliyeti devam eden, ilan ve reklam içeren tabelaları mevcut olan işyerlerinin bulunmasına karşın bu işyerlerinin ilan ve reklam vergisi mükellef kayıtlarının olmadığı tespit edilmiştir.

Belediyenin mevzuat ile öngörülen söz konusu vergi gelirlerinin artmasını teminen ilan ve reklam vergisi mükellefi iş yerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması için gerekli olan mükellefiyet tesisi, tarh, tahakkuk ve tahsilat işlemlerini yapması gerekmektedir.

### **BULGU 8: Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Belediyeye Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Bedellerinin Takip Edilmemesi**

Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi (MASKİ) tarafından Akçadağ ilçesi sınırları içerisindeki konutlardan tahsil edilen Çevre Temizlik Vergisinden Belediyeye aktarılması gereken payın takip edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre Temizlik Vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların Çevre Temizlik Vergisine tabi olduğu, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan Çevre Temizlik Vergisinin su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılacağı,

---

büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisinin ise 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edileceği ifadelerine yer verilmiştir.

Mezkûr maddenin devamında ise su ve kanalizasyon idareleri tarafından konutlara ilişkin olarak tahsil edilen Çevre Temizlik Vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde ödenmesi gerektiği ifade edilmiş olup tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını süresi içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23'üncü maddesinin son fıkrasında belediyeler ve bağlı kuruluşlarının tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile birbirlerine olan diğer yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemeleri durumunda, söz konusu tutarların ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek ilgili belediyeye gönderileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere su ve kanalizasyon idarelerince konutlara ilişkin olarak tahsil edilen Çevre Temizlik Vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının; yüzde seksenini ilgili belediyeye tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile bildirerek aynı süre içinde ödemesi gerekmektedir. Ayrıca ödemeleri zamanında yapmayan su ve kanalizasyon idarelerinden bu ödemeler için gecikme zammı tatbik edilerek tahsilatın yapılacağı da ifade edilmiştir.

Belediye hesapları ile MASKİ'den istenen bilgi ve belgeler üzerinde yapılan incelemede; MASKİ tarafından konutlardan tahsil edilen Çevre Temizlik Vergisinden aktarılması gereken ilçe belediyesi paylarının zamanında ve tam olarak aktarılmadığı, belediye tarafından ise aktarılmayan bu tutarlara ilişkin olarak takip işleminin yapılmadığı tespit edilmiştir. Şöyle ki, MASKİ ile gerçekleştirilen yazışmalar sonucunda alınan verilere göre, Belediye adına 2014 yılından bugüne kadar toplam 1.024.033,42 TL tutarında Çevre Temizlik

---

Vergisi payı tahakkuk ettirildiği ve bu tutarın 714.593,43 TL'lik kısmının ödenmediği anlaşılmıştır.

Belediyenin Çevre Temizlik Vergisinden payına düşen bu tutarı Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresinden tahsil etmesi, ihtiyaç halinde tahsilatın temini için 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23'üncü maddesinde belirtilen hükmün işletilmesi gerekmektedir.

### **BULGU 9: İlçe Sınırları İçinde Faaliyette Bulunan Bazı İşyerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Tesis Ettirilmemesi**

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanında faaliyette bulunan iş yerlerinin önemli bir kısmı için iş yeri Çevre Temizlik Vergisi mükellefiyetinin tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre Temizlik Vergisine tabi olduğu; iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl Emlak Vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

İdarenin gelir işlemlerinin incelenmesi kapsamında, Malatya Vergi Dairesi Başkanlığından alınan faal işyeri kayıtları ile Akçadağ Belediyesi verilerinin kıyaslanması neticesinde belediye sınırları içerisinde 1.060 adet işyerinin bulunduğu ancak bu işyerlerinden sadece 6 adedinin iş yeri Çevre Temizlik Vergisi mükellefi olduğu tespit edilmiştir.

Belediyenin mevzuat ile öngörülen söz konusu vergi gelirlerinin artmasını teminen Çevre Temizlik Vergisi mükellefi iş yerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması için gerekli olan mükellefiyet tesisi, tarh, tahakkuk ve tahsilat işlemlerini yapması gerekmektedir.

### **BULGU 10: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmayan İşyerlerinin Bulunması**

Belediye sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet yürüten işyerlerinin bulunduğu tespit edilmiştir.



---

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un, 3'üncü maddesinin (b) bendinde, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmelere, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatını vermeye belediyelerin yetkili olduğu belirtilmiştir.

10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğe göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet gösterebilmesi için ilgili belediyeden alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatının olması gerekmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun İşyeri Açma İzni Harcı başlıklı 81'inci maddesinde ise, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılmasının işyeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiş olup dolayısıyla yetkili idareden alınan ruhsat olmaksızın işyerinin açılıp çalıştırılmayacağı ifade edilmektedir

Belediye verilerine göre Akçadağ İlçesi sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı alan 23 adet işyeri bulunmaktadır. Ancak Malatya Vergi Dairesi Başkanlığından alınan bilgilere göre ilçe sınırları içerisindeki faal işyeri sayısı 1.060 adet olduğu görülmüştür. Söz konusu işletmelerden belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alma zorunluluğu olmayan Gayri Sıhhi Müesseseler, bağlı oldukları odalardan ruhsat alan muhasebe, avukatlık, mühendislik büroları gibi yerler ve eldeki veriler ile belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorunda olup olmadığı tespiti yapılamayan işyerleri çıkarıldığında 475 adet işyerinin belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alması gerektiği tespit edilmiştir. Bu verilerden hareketle, Belediye sınırlarında aktif olarak faaliyet gösteren ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorunda olan 452 adet işyerinin ruhsatsız olarak faaliyet gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan işyerlerinin tespit edilerek söz konusu işyerlerinin ruhsatlandırılma işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

#### **BULGU 11: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması**

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

---

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'inci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede Belediyenin sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekeleri firmalarını tespit etmediği ve geçiş hakkına ilişkin tarife belirlemediği tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde, Belediye tarafından 2021 yılı içerisinde altyapı geçiş hakkı bedeli olarak herhangi bir tahakkuk ve tahsilatın yapılmaması belediyenin önemli bir gelirden mahrum kalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle söz konusu gelirlere yönelik gerekli işlemler yapılmalıdır.

## **BULGU 12: Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımında Taraflar Arasında Sözleşme Yapılmaması**

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici 24'üncü madde gereğince belediye şirketlerinde istihdam edilen personel için Kararname'de yer verilen hükümler doğrultusunda Belediye tarafından Aktu Temizlik İnş. Gıda Teks. San. Ltd Şti. den gerçekleştirilen personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sonucunda taraflar arasında söz konusu işe ilişkin sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

24.12.2017 tarih ve 30280 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 127'nci maddesiyle eklenmiş olan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 24'üncü maddesinde, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında çalıştırılan kişilerin belediye şirketlerine işçi statüsünde geçirilmesine dair hükümlere yer verilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasında; il özel idareleri ve belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gödürebileceği ifade edilmiştir.

Ek 20'nci maddenin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan ve 28.04.2018 tarih 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gödüürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar"ın "Hizmet alımları ve harcamaların izlenmesi" başlıklı 6'nci maddesinin dördüncü fıkrasında ise, bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Usul ve Esaslar'ın, söz konusu şirketlerden hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanması hususundaki hükmüne rağmen herhangi bir sözleşme yapılmadan Şirketten hizmet alımında bulunulduğu tespit edilmiştir.

Belediye tarafından Belediye Şirketi olan Aktu Temizlik İnş. Gıda Teks. San. Ltd. Şti.'den yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımında taraflar arasında sözleşme

---

imzalanmaması anılan usul ve esaslara aykırılık teşkil etmektedir.

### **BULGU 13: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması**

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ncü maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

---

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan İncelemede; 2021 yılı itibarıyla Belediye'de görev alan kadrolu 15 işçiden 9 tanesinin 50-100 gün 4 kişinin ise 100-150 gün arasında kullanmadıkları izinlerinin olduğu ayrıca 696 sayılı KHK kapsamında çalışan 44 işçinin 16 tanesinin 30 günün üzerinde kullanmadıkları izinlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

#### **BULGU 14: Kişilerden Alacaklar Hesabında Kayıtlı Tutarlara İlişkin Takip Yapılmaması**

Belediyenin 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında 2017 yılından önceki yıllara ait olup takip edilmeyen 50.635,03 TL tutarında alacak kaydı bulunduğu görülmüştür

---

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 110'uncu maddesinde, bu hesabın faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Adı geçen Yönetmeliğin 111'nci maddesinde, Kişilerden Alacaklar Hesabına kayıtlı tutarlar için tahakkuk ettirilecek faizlerin bu hesapta izleneceği, bu hesaba kaydedilen alacakların her biri için ayrı bir alacak izleme dosyası açılacağı ve alacakların izlenmesinin bu dosyalar üzerinden yapılacağı, bu hesapta kayıtlı olup, 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilmesi gereken alacaklar, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren beş yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrayacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilen alacaklardan her bir alacak için ayrı bir izleme dosyası açılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, muhasebe kayıtlarında 2016 yılı öncesine ait olmakla birlikte borçlusu tespit edilemeyen 18.106,59 TL tutarında alacak bulunduğu buna ilişkin olarak ilgili birim tarafından izleme dosyası açılmadığı; ayrıca 2016 ve 2017 yıllarına ilişkin olarak 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilen 5.296,24 TL'nin henüz tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

Belediye tarafından 18.106,59 TL'lik alacak tutarının kime ait olduğunun tespit edilip izleme dosyası açılması ve henüz tahsil edilmeyen 5.296,24'lik tutar için ise yasal faizi ile birlikte tahsilat işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>